

Foton on Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamise tunnusmärk.

Foto: Identity OÜ

2017.	2018.	2019.	2020.
16.04. EV100 üle-eestiline avaüritus. 100 aastat Eestimaa kubermangu ühendamisest Liivimaa põhja- osaga, Eesti riigi kontuuri teke 30.06-02.07. Noorte laulu- ja tantsupidu 01.07. Euroopa Liidu eesistumise algus 28.11. 100 aastat Maanõukogu kõrge- maks võimuks kuulutamist	23.02. 100 aastat „Manifest kõigile Eesti- maa rahvastele“ ettelugemisest 24.02. Eesti Vabariigi 100. sünnipäev 20.08. Eesti taasiseisvumispäev 25.08. Muinastulede öö ja Läänemere- äärsete riikide ühine sünnipäeva tähistamine 28.11. 100 aastat Vabadussõja algusest	31.01. 100 aastat Paju lahingust 23.04. Riigikogu 100 23.06. 100 aastat Võnnu lahingust 05.-07.07. Laulu- ja tantsupidu 150 01.12. Emakeelne ülikool 100	02.02. 100 aastat Tartu rahu sõlmi- misest

JOONIS 1. Olulisemad tähtpäevad Eesti Vabariik 100 perioodil

Allikas: Riigikantselei

Eesti Vabariik 100 – pidutsemine või tähistamine?

ANNELI OHVRIL
Riigikantselei EV100
juhtrühma liige ja
kommunikatsioonijuht

Eesti Vabariigi sajandat sünnipäeva tähistatakse mitme aasta kestel. Kõige suuremat tähelepanu pööratakse lastele ja noortele – Eesti elu edasiviijatele.

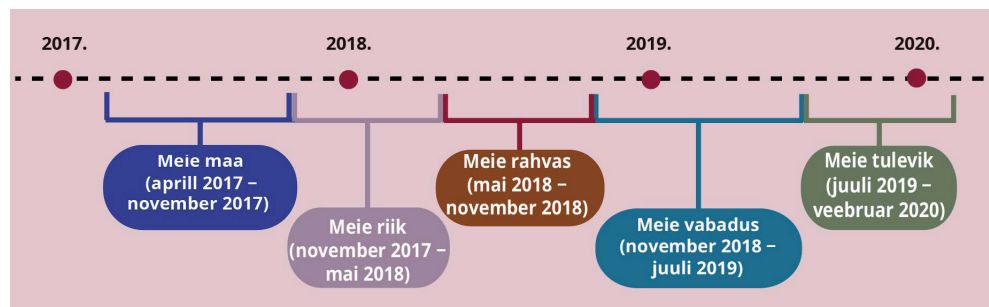
Eesti riigi loomisest möödub aastal 2018 sada aastat. Tegemist on kahtlemata riigi ajaloo olulisima tähtpäevaga, mis puudutab kõiki elanikke. Ajal, mil ühiskonda lõhestavad maailmavaatelised teemad, julgeoleku olukord maailmas on muutunud pinevaks ja kasvab majanduslik ebakindlus, pakub juubeli tähistamine riigile ja rahvale hea võimaluse leida taas üles ühisosa, rääkida omariikluse lugu tänapäevases keeles, algatada

uusi, tulevikku suunatud ettevõtmisi, parandada usku enesesse ja oma riiki.

Tundub, et juubeli tähistamine on nii oluline, et kui juubelit poleks, tuleks midagi selletaolist välja mõelda.

AJARAAM. Ükski riik ei sünni ühe päevaga. Selle nimel on tehtud tõsist tööd ja sündimise loosse jääb mitmeid sündmusi, mis väärivad meeldetuletamist. Riigi senise ajaloo suurima juubeli tähistamine toimub pikema aja jooksul. Programm algab 2017. aasta aprillis, mil möödub sada aastat eestlaste asualade ühendamisest, tipneb Eesti Vabariigi 100. aastapäevaga 24. veebruaril 2018, meenutab aastal 2019 saja aasta taguseid Vabadussõja olulisi pööride- ja võidulahinguid ning lõpeb veebruaris 2020, mil täitub sada aastat Tartu rahu sõlmimisest.

Tähistamise aeg jaguneb viide mõttesse ossa: meie maa, meie riik, meie rahvas, meie vabadus ja meie tulevik (joonis 2). Igat teemat avavad sellekohased

JOONIS 2. Juubeli tähistamine teemade kaupa

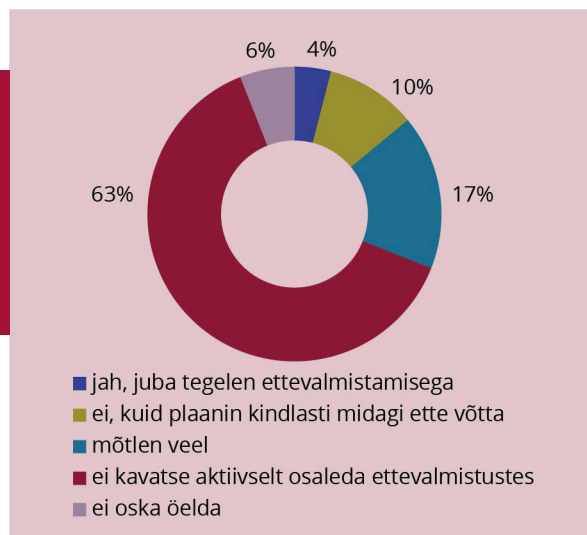
Allikas: Riigikantselei

ettevõtmised, arutelud, meediakampaania. Need on teemad, ilma milleta või kellela poleks põhjust nii tähtsat juubelit tähistada.

PROGRAMMI OLULISED PÕHIMÕTTED.

Kuigi Eesti Vabariigi 100. aastapäeva (EV100) ajaraam on seotud Eesti riigi sünnimise ajalooliste verstapostidega, on kogu juubeliprogramm suunatud pigem tulevikku. Juubel on võimalus ühiselt kujundada tulevikku, ühiselt kavandada ja võtta ette olulisi asju, mis ammu oma aega oodanud.

Iga inimene, kogukond või omavalitsus saab Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamises kaasa lüüa.

JOONIS 3. Elanike osalemine EV100 ettevalmistustes, protsent nendest, kes on kuulnud EV100-st, küsitleti 232 inimest

Allikas: TSN Emor (2016). Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamise tuntuse uuring – jaanuar 2016

Juubelitegevuste kava pole pelgalt kultuuriprogramm, vaid puudutab peaaegu kõiki olulisemaid eluvaldkondi ja annab ühiskonnale võimaluse vaadata tagasi meie riigi ajalukku, tõsta esile tänapäeva ja seada uusi eesmärged edaspidiseks. Olla ühel ajal iidne ja uudne, õpihimuline ja endasseuskuv.

Eesti Vabariigi 100. aastapäeva olulisim põhimõte on kaasatus. See on sündmus, mille loovad eeskätt inimesed ise. Riigi sünnipäeva tähistamine on sisult **avatud platvorm**, mille kaudu soovijad realiseerivad oma ideid. Iga inimene, kogukond või omavalitsus saab Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamises aktiivselt kaasa lüüa, korraldades sündmusi või tehes kingitusi. Kingituste all mõeldakse algatusi, mis loovad kogukondadele või rahvale rõõmsamat ja paremat tulevikku. Kõik Eestile pühendatud ettevõtmised, mida nimetatakse ühiselt kingitusteks, on tähtsad ja EV100 programmi oodatud.

Olukorras, kus Eesti riigi aastapäevade tähistamine seondub üldjuhul paraadi ja presidendi vastuvõtuga, on kindlasti väljakutseks viia avalikkuseni arusaam vabariigi 100. aastapäeva tähistamise kontseptsioonist, põhimõtetest ja luua õiged ootused – sünnipäeva tähistamine on just nii huvitav ja rikkalik, kui me ise selle teeme. Jaanuaris tehtud Omnibusi uuringu järgi (joonis 3) teadis vaid kümme protsenti vastanutest juubeli pikast perioodist, samas 14 protsenti vastanutest plaanis aktiivselt osaleda või juba osales EV100 ettevalmistustes, korraldades oma kogukonnaga mõnda sündmust või valmistades Eestile sünnipäevakingitust. Uuringus küsiti: „Kas Teil endal on plaanis ise aktiivselt osaleda Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ettevalmistustes, näiteks organiseerides oma kogukonnaga mõnda sündmust või teha kingitust Eestile sünnipäeva puhul?“. Uuringu tulemused sisendavad optimismi – kui üle kümne protsendi kogukonna liikmetest on tegevad Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistamisel, on lootust, et nad tõmbavad ka passiivsema osa kaasa.

LAPSED JA NOORED. EV100 tähelepanu keskpunktis on lapsed ja noored. Sel aastal migratsiooni ja integratsiooni sihtasutuse Meie Inimesed korraldatud noorte essee-konkursi „Eesti Vabariigi 100. sünnipäev – kas olen külaline või sünnipäevalaps?” töödes leidsid paljud noored, et nad on Eestis pigem külalised, põhjendades seda oma noorusega ja sellest tulenevalt vähesest panusest riiki või tunde, et nad ei ole olnud riigile oluliste teemade arutellu kaasatud. On tähtis, et noored tunnetaksid oma rolli ja vastutust Eesti elu edasiviijatena.

Lastele ja noortele kavandatakse mitmesuguseid üritusi ja programme. Neid ettevõtmisi toetab üks neljandik EV100 eelarvest. Suurematest algatustest võib nimetada ettevõtmisi „Igal lapsel oma pill”, millega soetatakse muusikaharidust pakkuvatele asutustele uusi pille, „Laste Vabariik”, mis viib EV 100. sünnipäeva tähistamise üle riigi, samuti „Eesti 100 tamm”, kus Eesti lapsed kasvatavad tõrudest tammepuid, et neist istutada tammeparke. Eesti juubelik linastub uus täispikk animafilm Lottest ja täispikk mängufilm „Eia jõulud Tondikakul”.

KÕIK ON OODATUD. Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistama on oodatud kõik Eestis elavad inimesed, olenemata rahvusest, emakeelest, usutunnistusest või siin elatud ajast.

Avaliku arvamuse uuringute järgi on venekeelse elanikkonna informeeritus Eesti 100. aastapäeva tähistamisest väiksem eesti keelt emakeelena kõnelevatest elanikest. Jaanuaris tehtud uuringu kohaselt väitis 73 protsenti muust rahvusest inimesi, et nad ei ole kuulnud Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistamisest. Kahtlemata peitub EV100 tähistamises suur võimalus kaasata venekeelset elanikkonda ja sidustada neid riigiga.

Lisaks venekeelsele elanikkonnale on Eestisse elama asunud arvestatav hulk muudest rahvustest inimesi. On tähtis,

et iga Eestis elav inimene, kes peab seda riiki oma koduks, tunneks end juubeli tähistamise ajal mitte külalise, vaid sünnipäevalapse rollis.

*On tähtis,
et noored tunnetaksid
oma rolli ja vastutust
Eesti elu edasiviijatena.*

SUUREMAD ALGATUSED. EV100 programm koosneb suurematest valdkondlikest algatustest, suursündmustest, ametkondade juubelistest, kingitustest ja üritustest. Programmis on üle 200 projekti ja algatuse, programm jääb avatuks kuni EV100 perioodi lõpuni. Näiteks arhitektid tegelevad linnasüdame tüüdisajastamisega, muinsuskaitse loovad kingituseks interaktiivse aaretemängu, teatrid plaanivad ühiselt rahva ette tuua sajandi loo, Viskla küla ehitab saja kiigega kiiklat, kingitusi valmistavad ette sõpruskonnad, vabaihendused, ministriumid, ettevõtted, liidud, seltsid.

EV100 avaüritus toimub 16. aprillil 2017 suurejoonelise kihelkonnapiiri „kustutamise” endise Eestimaa ja Liivimaa kubermangu vahelt. Avaüritust saab päeva jooksul jälgida Eesti Rahvusringhäälingu ETV kanalilt.

RAHVUSVAHELINE PROGRAMM.

Eesti kavandab seoses juubeliga tegevusi ligikaudu 30 riigis. EV100 ja Euroopa Liidu eesistumise ühise rahvusvahelise programmi eesmärk on Eestit aastatel 2017 ja 2018 maailmas laiemalt tutvustada, peamiselt kultuuri, hariduse ja teaduse ning digivaldkonnaga seotud ürituste kaudu. Avalikus ruumis tutvustab Eesti end loovlahendusega „Digi-tänavakunst”, kus grafiti on põimitud ajaloo ja digitehnoloogiaga.

Unustatud ei ole ka välismaal elavaid eestlasi. Nende tegevust toetatakse Eesti

Vabariigi 100. aastapäeva tähistamisel eraldi projektikonkursi raames. Parim kingitus, mida välismaal elavad eestlased saavad teha, on tulla EV100 ajal Eestisse.

***Parim kingitus,
mida välismaal
elavad eestlased
saavad teha, on tulla
EV100 ajal Eestisse.***

EV100 eelarve kogu perioodi peale on kokku 24 miljonit eurot. Eelarvest umbes kolmandik ehk 9,2 miljonit kulub mängufilmide, teledraamasarja ja dokumentaal-filmide tootmiseks. Laste ja noortega seotud projekte toetab riik 6,1 miljoniga (sealhulgas kaks filmi), välisprogrammi EV100 3,2 miljoni euroga. Suurürituste korraldamiseks on planeeritud 1,3 miljonit eurot. Ülejäänuga rahastatakse valdkond-likke ja rahvaalgatusi.

NÄITEID SUUREMATEST ALGATUSTEST EV100 PROGRAMMIS

„Igal lapsel oma pill“: muusikaharidust pakkuvatele asutustele soetatakse nelja aasta jooksul kvaliteetseid muusikainstrumente, et tagada muusikatradsioonide jätkumine ja võimaldada lastel kasvada õnnelikeks kodanikeks. Riik toetab algatust 1,3 miljoni euroga, kuid toetust oodatakse ka rahvalt (toetustelefon, toetuspiletid Piletilevis ja Piletimaailmas, Hooandja toetuskeskkond).

Arhitektuuriprogramm „Hea avalik ruum“: korraldatakse arhitektuurikonkursid 16 Eesti linnas, et muuta linnasüdamed inimväärsemaks, anda ruumi jalakäijatele ja luua tunnetatavad linnasüdamed. Seitse linna on saanud juba EASI piirkondade konkurentsi-võime tugevdamise meetmest rahalist toetust ehitustegevusega alustamiseks.

„Eesti 100 tamme“: igas maakonnas on kohaliku kogukonna, koolide ja omavalitsuste koostöös rajamisel vähemalt üks tammepark, -salu või -allee. „Eesti 100 tamme“ esinduspark rajatakse Tamsallu.

Eesti teatrite projekt „Sajandi lugu“: teatrid teevad koostöös iga Eesti ajaloo kümnendi kohta ühe uuslavastuse, mis võimaldab teatrietenduste abil käia läbi Eesti saja aasta ajalugu.

„EV100 igas külas“: küla, alev või linnaosa saab valida ühe päeva, et tähistada Eesti juubelit ja esitleda oma kingitust.

EV100 filmikonkurss: toodetakse viis täispikka mängufilmi, animafilmi, teledraamasari, loodusdokumentaalfilm ja dokumentaalfilmide kogumik ning pühendatakse need EV 100. sünnipäevale.